

J.nr. SN2001-401-1098

.....
MILJØMINISTERIET

Den

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 350-379 stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg (Alm. del - bilag 1146).

Spørgsmål 350

Administrationen af Tøndermarsken er netop overført fra staten til amtet. Hvem skal overtage administrationen af og tilsynet med den meget værdifulde Tøndermarsk i den kommende struktur?

Svar

Det er endnu ikke endeligt fastlagt, hvem der skal overtage administrationen af de beskyttede områder, vandløbene og afvandings- og bevandingsanlæggene i Tøndermarsken. Den præcise fremtidige arbejdsdeling mellem staten og kommunerne vil blive fastlagt i forbindelse med gennemførelsen af den lovgivning, som følger af ændringerne af den kommunale struktur.

Spørgsmål 351

Hvordan sikres de faglige miljøer, der er opbygget i amterne, eksempelvis Limfjordsovervågningen?

Svar

Som en del af det nationale natur- og miljøovervågningsprogram NOVANA foregår der et tæt samarbejde mellem amterne omkring overvågningen af en række sammenhængende kystområder, herunder Limfjorden.

Efter principperne i strukturaftalen vil ansvaret for natur- og miljøovervågningen fortsat ligge i staten. Der er ikke taget stilling til, i hvilket omfang selve udførelsen, som i dag varetages af amterne, skal henlægges til kommunerne eller andre.

Men det vil i alle tilfælde blive sikret, at det konkrete overvågningsarbejde udføres kompetent, og koordineres i sammenhængende kystområder.

Spørgsmål 352

Det fremgår ikke af strukturreformen, hvor klappingssager skal behandles. Ministeren bedes beskrive, om det bliver som i regeringens oprindelige oplæg, at disse sager overtages af kommunerne. Hvis dette er tilfældet, bedes ministeren beskrive, hvem der har ansvaret for overvågningen af havmiljøet indenfor 12 sømilegrænsen, samt om strukturreformen således betyder, at det bliver kommunerne selv, der skal give klappingstilladelser til egne kommunale havne eller til egne kommunale selvstyrehavne, og om ministeren ikke kan se en interessekonflikt, når kommunerne skal give klappingstilladelser til sig selv?

Svar:

Som i regeringens oprindelige oplæg og i overensstemmelse med strukturaftalen vil kommunerne få ansvaret for klappingstilladelser inden for 12 sømilegrænsen.

Men det overordnede ansvar for fastlæggelsen af vandkvalitetsmålene for de kystnære havområder efter miljømålsloven ligger i staten. Dvs. staten vil fastlægge de overordnede rammer for, hvor klapning vil kunne tillades.

Ansvar for overvågning af havmiljøet ligger – som hidtil – i staten.

Overførsel af miljøopgaverne til kommunerne medfører, at kommunerne får ansvaret for at meddele tilladelse, godkendelser m.v. også for en række kommunalt drevne virksomheder. Det forventes således også at blive kommunen, der skal give klapningstilladelse indenfor 12 sømilegrænsen.

Efter strukturaftalen bliver det staten i stedet for amterne, der får ansvaret for fastsættelsen af kvalitetsmålene for de kystnære havområder, og på den måde fastlægger rammerne for f.eks. klapning. Herudover vil klagesystemet og mere detaljerede regler, hvor der er behov herfor, medvirke til at fastholde en saglig og forsvarlig opgavevaretagelse

Spørgsmål 353

Kommunerne skal ifølge strukturreformen være vandløbsmyndighed. I dag er 3 amter vandløbsmyndighed for Gudenåsystemet. Det vil nu blive et 2-cifret antal kommuner. Hvori består forenklingen som nævnt i 1. linie i aftalens side 73, når et 2 cifret antal kommuner nu skal være vandløbsmyndighed for Gudenåsystemet frem for 3 amter?

Svar

For så vidt angår myndighedsstrukturen omkring Gudenåen vil udgangspunktet i forbindelse med den kommende kommunalreform være, at ansvaret for administrationen af vandløbsloven og naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper og om sø- og åbeskyttelseslinjen inden for deres respektive områder lægges i de kommuner, som Gudenåen gennemløber efter kommunalreformen. Dette vil naturligvis kræve et samarbejde mellem kommunerne. Et sådant samarbejde det kendes allerede i dag, hvor de tre Gudenå-amter og Gudenå-kommunerne har et nært samarbejde i Gudenå-Komiteen.

Efter aftalen om strukturreform har staten det overordnede ansvar for sektorplanlægningen, ligesom statens rolle styrkes på en række områder, herunder i forbindelse med overordnede opgaver til sikring af de internationale forpligtelser, som blandt andet følger af EU's habitat- og vandrammedirektiver. Som et resultat heraf vil den overordnede vandplanlægning og Natura 2000-planlægning – også for Gudenåen - i medfør af miljømålsloven være statens ansvar. Kommunerne langs Gudenåen vil have mulighed for at komme med indspil til den statslige planlægning. Den overordnede planlægning bliver med strukturreformen således samlet hos én myndighed, hvor den i dag er spredt hos de tre Gudenå-amter.

Forenklingen består endvidere i, at der fremover kun vil være én vandløbsmyndighed på det decentrale plan, nemlig kommunen. Kommunerne vil derudover, som det fremgår af strukturaftalen, fremover være den kompetente myndighed for så vidt angår administrationen af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om vandløb og søer. Det vil indebære en yderligere forenkling i administrationen af de beskyttede vandløb og søer, der i dag er klassificeret som enten kommunevandløb eller private vandløb. Tilsvarende gælder for de vandløb og søer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens regler om sø- og åbeskyttelseslinjen.

På denne måde vil dobbeltbehandling af mange sager, som i dag skal behandles af både kommunalbestyrelsen og amtsrådet efter henholdsvis vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven, blive fjernet.

Staten vil dog fortsat have det overordnede ansvar for lovgivningen på området samt for den overordnede vandplanlægning og Natura 2000-planlægning.

Spørgsmål 354

Strukturreformen må betyde, at kommunerne skal give tilladelser til havbrug. Skal der derved defineres et kommunalt søterritorium, og hvem skal vurdere de kumulative effekter af disse havbrug? Synes ministeren endvidere, at det er en naturlig placering af tilladelser til havbrug, som jo i allerhøjeste grad må siges at være "grænseoverskridende", hos den mindste administrative enhed, kommunerne?

Svar

Grænser i havet kan selvsagt ikke trækkes på samme måde som på land, ligesom forureningspåvirkningen kan være meget

afhængige af skiftende vejr- og strømforhold.

Efter strukturaftalen er det staten, der fastsætter den overordnede målfastsættelse og planlægning for havet og for afgrænsning af mulighederne for udnyttelse af kystvandene. Her tages højde for forureningspåvirkningen fra evt. flere aktiviteter (de kumulative effekter), ligesom der tages højde for ”grænseoverskridende” spørgsmål.

Den nøjagtige afgrænsning i havet af, hvor den ene kommune eller nabokommunen har kompetencen, er endnu ikke afklaret. I miljømålsloven er fastsat en afgrænsning mellem nabovanddistriktsmyndighedernes kompetence, som er en linie nogenlunde vinkelret på kysten ud i havet. Det kan være én mulighed, at gøre det samme mellem kommunerne i en ny struktur. Der er tale om et rent teknisk spørgsmål, som vil blive afklaret i det videre forløb.

Spørgsmål 355

Hvorledes bliver sammenhængen mellem sigtelinierne i de regionale udviklingsplaner og eksempelvis Natura 2000 planerne, vandplanerne osv.? Når staten skal lave den overordnede planlægning på disse områder, hvem skal så udføre kortlægning, statusbeskrivelse, udarbejdelse af bevaringsmålsætning, indsatsplaner mm. Hvem har ansvaret og hvem skal udarbejde de konkrete planer, og hvorledes vil ”de særlige sigtelinier” spille ind i dette arbejde og vil de særlige sigtelinier være juridisk bindende?

Svar

Vand- og Natura 2000-planerne består af en basisanalyse, målsætninger for vand- og natura 2000-områderne og et indsatsprogram. Udgangspunktet for den fremtidige planlægning af internationale vand- og naturbeskyttelsesinteresser (vand- og Natura 2000-planerne) er, at staten med indspil fra regioner og kommuner fremsætter forslag til planlægningen. Den konkrete indsatsplanlægning og realiseringen heraf skal i al væsentlighed foretages af kommunerne.

Den præcise organisering af selve planlægningsprocessen er endnu ikke fastlagt, da der i vid udstrækning er tale om planlægning baseret på ny eller kommende lovgivning. Det skal dog bemærkes, at amterne er i gang med den første basisanalyse til vandplanerne, og at der i forbindelse med det nationale natur- og miljøovervågningsprogram (NOVANA) er påbegyndt en indledende kortlægning af de internationale naturbeskyttelsesområder. En kortlægning som vil indgå i den første Natura 2000-basisanalyse.

Miljømålslovens vand- og Natura 2000-planer vil som hidtil være bindende for myndighederne og udgøre en forudsætning for såvel den regionale som den kommunale planlægning.

Spørgsmål 356

Hvem skal udarbejde de specifikke vandområdeplaner efter vandrammedirektivets krav?

Svar:

Efter de gældende regler i miljømålsloven er vanddistriktsmyndigheden ansvarlig for udarbejdelsen af vandplanen. I den nuværende kommunale struktur er amterne vanddistriktsmyndigheder. Efter strukturaftalen tager staten sig af det overordnede ansvar for planlægningen efter miljømålsloven og vandforsyningsloven. Kommunerne kan komme med indspil til den statslige planlægning, ligesom det bliver kommunerne, der kommer til at stå for den konkrete indsatsplanlægning. Regionerne får høringsret samt mulighed for at også at komme med indspil i forhold til den statslige planlægning. Herudover får regionerne en koordinerende rolle i forhold til kommunernes indspil til staten samt en mæglerrolle i forhold til kommunernes konkrete indsatsplanlægning.

Den præcise fremtidige arbejdsdeling mellem staten, regionerne og kommunerne vil blive fastlagt i forbindelse med gennemførelsen af den lovgivning, som følger af ændringerne af den kommunale struktur.

Spørgsmål 357

Hvorfor er det kun VVM for landbrug, som staten skal varetage i en to års periode – der er vel mange andre tunge miljøsager, der må være så komplicerede, at kommunerne ikke kan løfte dem?

Svar

Der træffes årligt ca. 2000 afgørelser om husdyrbrug efter VVM-reglerne. Der er nedsat et udvalg,

myndighedsudvalget, med repræsentation fra erhvervsorganisationer, grønne organisationer og relevante offentlige myndigheder, der skal afklare, hvor snittet m.h.t. godkendelse og tilsyn med sæligt komplicerede virksomheder skal placeres – i staten eller kommunerne. Det samme snit mellem stat og kommuner vil gælde ansvaret for VVM.

Hvis ansvaret for godkendelse, tilsyn og VVM for husdyrbrug placeres i kommunerne, vil der være tale om en stor væsentlig opgave for kommunerne vedrørende natur- og miljøbeskyttelsen i det åbne land, som nu bliver et nyt ansvarsområde for kommunerne. Samtidig er der tale om sager, som kan indebære særlige nabohensyn.

Under hensyn til kompleksiteten af landbrugets miljøproblemer, har regeringen fundet det hensigtsmæssigt i givet fald at etablere en overgangsordning, som sikrer, at kommunerne får tid til at opbygge de nødvendige kompetencer, inden der tages endelig stilling til, om opgaven kan løses uden statslig involvering.

Spørgsmål 358

Hvor detaljerede forestiller ministeren, sig at statens udmeldinger til kommuneplanlægningen i hovedstadsområdet skal foregå? Hvem skal foretage koordineringen mellem de forskellige ministerier (eksempelvis trafikprojekter), og hvorledes hænger disse statslige retningslinjer sammen med aftalens tekst, hvor det for planlægningsområdet bl.a. siges ”at den fysiske planlægning fremover bliver enklere og i højere grad baseres på inddragelse af borgere, virksomheder og interesseorganisationer i planlægningsprocessen”?

Svar

Statens udmeldinger til den kommunale planlægning i hovedstadsområdet skal sikre, at den enkelte kommunes planlægning bidrager til en udvikling, som er gunstig for det samlede hovedstadsområde, samtidig med at den enkelte kommune sikres et råderum i planlægningen. Udmeldingerne vil primært have karakter af overordnede principper, som skal udmøntes i den kommunale planlægning.

Statens udmeldinger vil blive tilvejebragt gennem en procedure, som sikrer den nødvendige dialog med kommunalbestyrelserne, regionsrådene og offentligheden og en balance mellem nationale, regionale og lokale hensyn.

Den foreskrevne procedure vil endvidere sikre koordineringen mellem de forskellige ministerier, herunder Trafikministeriet.

Forenklingen ligger i, at arealreguleringen i hovedstadsområdet fremover primært bliver et anliggende mellem kommunerne og staten.

Spørgsmål 359

Hvorledes forestiller ministeren sig, at Danmark og den danske natur kan få del i de mange millioner kroner til natur og miljøformål, som amterne ved hjælp af delvis egenfinansiering gennem årene har rejst i EU?

Svar

Regeringen er helt opmærksom på, at amterne har udnyttet mulighederne for at opnå medfinansiering fra EU til en række opgaver på natur- og miljøområdet. Det er bl.a. medfinansiering fra EUs landdistriktordninger, LIFE-ordningerne og de særlige ordninger vedrørende udvikling af udkantsområder m.v.

Fokuseringen på EU's medfinansieringsordninger vil blive fastholdt og forstærket fremover - også inden for rammerne af den kommende kommunalreform, hvor natur- og miljøindsatsen, herunder naturforvaltning og naturgenopretning, vil blive varetaget af såvel kommunerne som staten. Derfor vil de nuværende amtslige midler til den nødvendige indsats også blive fordelt til henholdsvis kommunerne og staten. Der vil hermed blive skabt den nødvendige finansiering af indsatsen, som også fremover giver mulighed for at udnytte de muligheder, der er for at opnå medfinansiering fra EU.

Såvel kommuner som staten opnår allerede i dag - ligesom amterne - betydelig medfinansiering fra EU til visse opgaver på natur- og miljøområdet. Denne indsats skal selvfølgelig fortsætte og er hensigtsmæssig, da beskyttelsen af natur og miljø i stigende grad er et fælles EU-anliggende.

Spørgsmål 360

Hvem får ansvaret for den konkrete indsatsplanlægning, særlige foranstaltninger, oprensning, skovrejsning m.m. til sikring af grundvandet, når grundvandsressourcen "går over" kommunegrænsen, og hvori består forenklingen, når det ikke længere er amterne, men over 100 kommuner der står for denne del af grundvandsbeskyttelsen?

Svar:

Efter strukturaftalen er det staten, der har det overordnede ansvar for vandressourceplanlægningen. Men kommunerne bidrager hertil.

Det er således også staten, der - efter indspil fra kommunerne og regionerne - udpeger de områder, inden for hvilke, der skal ske en indsatsplanlægning. Herefter har kommunerne ansvaret for selve indsatsplanlægningen og dennes gennemførelse.

En del af de områder, hvor der skal udarbejdes indsatsplaner, vil givetvis række ind over en kommunegrænse, ligesom områder i dag rækker ind over amtsgrænser.

Indsatsplanerne må således udarbejdes i et samarbejde mellem disse kommuner, ligesom der i dag finder et samarbejde sted mellem amterne. Samtidig har regionerne en mæglerrolle i forhold til kommunernes konkrete indsatsplanlægning. Der er således sikret den tilstrækkelige koordinering.

Spørgsmål 361

Hvori består forenklingen, når eksempelvis 100 kommuner overtager ansvaret fra 14 amter for amtsvandløbene, og hvor mange km vandløb drejer det sig samlet om?

Svar

Forenklingen består først og fremmest i, at der fremover kun vil være én vandløbsmyndighed på det decentrale plan, nemlig kommunen. Kommunerne vil derudover, som det fremgår af regeringens oplæg, fremover være den kompetente myndighed for så vidt angår administrationen af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om vandløb og søer. Det vil indebære en yderligere forenkling i administrationen af de beskyttede vandløb og søer, der i dag er klassificeret som enten kommunevandløb eller private vandløb. Tilsvarende gælder for de vandløb og søer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens regler om sø- og åbeskyttelseslinjen.

På denne måde vil dobbeltbehandling blive fjernet i mange sager, som i dag skal behandles af både kommunalbestyrelsen og amtsrådet efter henholdsvis vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven.

Staten vil dog fortsat have det overordnede ansvar for lovgivningen på området samt for den overordnede vandplanlægning og Natura 2000-planlægning.

Der findes ikke nogen samlet oversigt over længden af henholdsvis amtsvandløb og kommunevandløb. Det antages dog, at langt hovedparten af offentlige vandløb er kommunevandløb, idet det stort set kun er de egentligt store vandløb, der er klassificeret som amtsvandløb.

Spørgsmål 362

Hvorledes sikres koordinering mellem naturbeskyttelse og miljøvenlig landbrugsdrift, når støttemulighederne for sidstnævnte føres over i statsligt regi, mens naturbeskyttelsen fordeles på 100 kommuner? (Hidtil har mange af amternes plejeforanstaltninger i form af græsning m.v. kunnet gennemføres som en kombination af MVJ-ordninger og plejetilskud, f.eks. i form af hegnstilskud?)

Svar

Af strukturaftalen fremgår det, at administrationen af tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (MVJ) i særligt følsomme landbrugsområder (SFL) fremover placeres i staten. Kommunerne skal fremover varetage udpegningen af særligt følsomme landbrugsområder og relationerne til jordbrugerne med henblik på information og opsøgende arbejde vedrørende indgåelse af MVJ-aftaler. Udpegningen af SFL-områder vil fortsat skulle ske efter retningslinier, som staten fastsætter.

Det skal nævnes, at de eksisterende miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger rummer såvel tilskud til fx græsning samt muligheder for tillæg til hegning, afpudsning, høslæt og rydning.

Spørgsmål 363

Varetagelsen af natur- og miljøbeskyttelsen på søterritoriet har hidtil for så vidt angår områder med mindre end 6 m vanddybde ligget hos amterne. Hvorledes kan de lavvandede, marine områder overhovedet sikres, hvis de skal deles op på måske ikke ligefrem 100 (ikke alle får vel kyst-adgang), men så i hvert fald 50 kommuner? Ministeren bedes endvidere redegøre for, hvori forenklingen samt den styrkede faglighed består, når det bliver et stort antal kommuner frem for amterne der skal administrere ovenstående vandområder.

Svar:

I følge strukturaftalen er det staten, der har ansvaret for den overordnede Natura 2000 planlægning og vandplanlægning efter miljømålsloven. Det betyder, at det er staten, der fastsætter de overordnede rammer for, hvor aktiviteter kan udøves, og hvor de ikke kan udøves – både for at sikre havmiljøet generelt men også i forhold til evt. særligt miljøfølsomme områder. Kommunernes ansvar vil således først og fremmest dreje sig om at skulle vurdere lokale påvirkninger.

Hertil kommer, at der på såvel havbrugsområdet som klapområdet findes nærmere regler for den konkrete administration. Endelig gælder det allerede i dag, at der ikke uden samtykke fra miljøministeren kan meddeles klaptilladelser inden for EF-fuglebeskyttelsesområder- og habitatområder eller i områder med en vanddybde på under 6 m.

Kommunerens administration på søterritoriet vil uanset ovenstående i en række tilfælde række ind over en kommunegrænse, ligesom amternes administration i dag rækker ind over amtsgrænser. Der vil således være behov for koordinering mellem kommunerne på samme måde, som det vil være tilfældet i forbindelse med den øvrige administration på natur- og miljøområdet – og i øvrigt på en række andre områder. Dette vil større kommuner med langt flere opgaver på natur- og miljøområdet samt eventuelt med supplerende retningslinier være rustet til. Samtidig har regionerne en mæglerrolle i forhold til kommunernes konkrete indsatsplanlægning efter miljømålsloven. Endelig indføres en kvalitetsstyringsordning, hvori også indgår spørgsmålet om koordination på tværs af kommunegrænser.

Der er således sikret den tilstrækkelige koordinering.

Spørgsmål 364

Ved gennemførelsen af regeringens aftale bliver vidensindsamling og administration på miljøområdet adskilt og fordelt på mange enheder. Hvilke overvejelser, herunder faglige og forenklingmæssige, ligger til grund for den foreslåede ændring?

Svar:

Administrationen på natur- og miljøområdet skal i de ny kommuner foregå på et fagligt forsvarligt, og ensartet højt niveau. Regeringen lægger derfor op til, at kommunerne styrkes fagligt. Dette vil dels ske ved, at der tilføres flere kompetente medarbejdere, dels ved etablering af et kvalitetsstyringssystem, som bl.a. skal sikre, at sagsbehandlingen foregår på et fagligt forsvarligt og ensartet niveau.

Opbygningen af kommunale videnscentre vil sikre en vidensformidling på specialiserede områder, som det i dag kendes på jordforureningsområdet, og dermed være et væsentligt supplement til kvalitetsstyringsordningen.

Ligeledes vil kommunerne – ligesom amterne i dag – kunne købe sig til specialistviden. Samtidig vil staten få større ansvar for at varetage overordnede opgaver, og staten vil styrke retningslinjer og den faglige vejledning til kommunerne.

Strukturaftalen medfører, at der skabes en helhedsforvaltning på natur- og miljøområdet, som vil styrke den sammenhæng, der er mellem løsning af natur- og miljøopgaverne og opgaverne vedrørende den fysiske planlægning. Der er altså ikke tale om, at vidensindsamling og administration på miljøområdet bliver adskilt.

Spørgsmål 365

Samarbejdet mellem amter og forskningsinstitutionerne i Danmark er i dag helt unik i Europa, fordi amterne er i stand til at omsætte forskning til vidensbaseret administration, der tager hensyn til både lokale og regionale natur forhold. Hvordan vil regeringen sikre, at kommunerne bliver i stand til at udføre en vidensbaseret sagsbehandling?

Svar

Den amtslige forvaltning er baseret på afgørelser foretaget på grundlag af konkrete vurderinger, tilgængelig viden samt overvågnings- og tilsynsdata. Såvel medarbejdere som data vil være tilgængelige også med en ny kommunal arbejdsdeling. Kommunerne forventes at oprette et antal videnscentre, som vil kunne medvirke til systematisk at indsamle den nyeste viden. Kommunerne vil her kunne hente den specialviden, der er behov for i sagsbehandlingen, og de vil, som amterne gør i dag, desuden kunne købe sig til specialistviden. Jf. også min besvarelse af spørgsmål nr. 364.

Spørgsmål 366

Skal borgernes spørgsmål og øvrige kontakt til statslige institutioner i forbindelse med kortlægning og overordnet planlægning af vand- og råstofressourcer foregå via kommunerne?

Svar:

Udgangspunktet for den fremtidige overordnede sektorplanlægning, som staten skal stå for er, at staten fastsætter de overordnede mål for kvalitet og udnyttelse samt overordnede retningslinjer for gennemførelse af en indsats. Den præcise organisering af selve planlægningsprocessen, herunder hvordan borgerne inddrages vil indgå i den kommende lovgivning. Princippet om at borgerne som hovedregel kun skal henvende sig til en myndighed, vil dog være et væsentligt udgangspunkt.

Spørgsmål 367

Hvorledes er der sammenhæng mellem ønsket om, at beslutningerne tages lokalt (tæt på borgerne), og at væsentlige dele af natur- og miljøplanlægning og overvågning skal overgå til staten?

Svar

Vand- og Natura 2000-planlægningen drejer sig om at leve op til EU-regler, og der vil derfor være en stærk national og international interesse i denne planlægning, uanset hvem der udfører opgaverne. I aftalen om strukturreform indgår, at opgaver med væsentlige nationale og internationale natur- og miljøinteresser varetages af staten, og det indgår, at regioner og kommuner skal have mulighed for at komme med indspil til den statslige planlægning efter miljømålsloven og vandforsyningsloven.

Den planlægning efter miljømålsloven, som skal overgå til staten, vil, som når andre myndigheder planlægger, blive gjort til genstand for offentlige høringer. Den statslige planlægning vil holde sig på et overordnet niveau, mens kommunerne, som forudsat i aftalen om strukturreform, vil stå for den konkrete indsatsplanlægning og gennemførelsen af planerne.

Der vil således blive mulighed for borgerne til at komme med synspunkter og indgå i dialog om såvel den overordnede statslige planlægning som den konkrete kommunale indsatsplanlægning.

Spørgsmål 368

Som bekendt indebærer de kommende statslige opgaver væsentlige politiske prioriteringer. Hvorledes sikres den (regionale/lokale) demokratiske interesseafvejning i en statslig planlægning og statslig sagsbehandling af f.eks. særligt komplicerede miljøgodkendelser? Hvorledes er en statslig sagsbehandling og planlægning (hvor natur og miljøforhold er geografisk differentierede) foreneligt med nærdemokrati? Hvordan sikres det, at sagsbehandlingen foregår på et demokratisk grundlag og ikke alene på embedsmandsniveau?

Svar

Som det fremgår af strukturaftalen vil kommunerne overtage hovedparten af de nuværende borgerrelaterede, regionale opgaver på planområdet. På baggrund af nye bestemmelser i planloven og relevante sektorlove vil der hermed være plads til en lokal interesseafvejning i forbindelse med kommuneplanlægningen og de offentlighedsfaser, der er knyttet hertil.

For opgaver, som overføres til statsligt niveau, vil der i nogle tilfælde skulle udarbejdes et landsplandirektiv for et konkret anlæg. I dag udarbejdes sådanne landsplandirektiver sammen med et forslag til et regionplantillæg, i visse tilfælde også med en VVM-redegørelse samt et forslag til en miljøgodkendelse. Dette lægges ud til offentlig debat efter planlovens almindelige regler og de særlige regler om miljøgodkendelser.

I dag udarbejdes der årligt et par landsplandirektiver. Efter den fremlagte model må det forudsættes, at der bliver

udarbejdet flere landsplandirektiver. Et forslag til et landsplandirektiv for et konkret anlæg vil ske som i dag, men få virkning som et kommuneplantillæg i stedet for et regionplantillæg.

Hvor der fastsættes regler for indholdet af planlægningen, således at det er kommunen selv, der som led i deres planlægningsvirksomhed beslutter den nærmere udmøntning af de mål og hensigter, som er indholdt i direktivet, vil der som hidtil ske en forhandling med berørte myndigheder og organisationer forud for udstedelsen. Den opfølgende planlægning sker herefter efter planlovens almindelige regler med offentliggørelse af planforslag m.v.

Danmark har i EU sammenhæng forpligtet sig til at udarbejde planer for særligt værdifulde naturområder og for beskyttelse af vandressourcerne. Det overordnede ansvar vil blive varetaget af staten i dialog med kommunerne, som leverer indspil til sektorplanlægningen. Også sådanne planforslag skal efter reglerne i miljømålsloven ud i offentlig høring.

Staten vil i øvrigt have mulighed for at varetage overordnede interesser og hensyn, det går på tværs af kommunegrænserne i projekter, hvor specielle planspørgsmål udredes i dialog med de berørte kommuner.

Spørgsmål 369

Er det fordi regeringen ikke har tillid til kommunernes evner, når der alene for afgørelser om husdyrbrug efter VVM-reglerne i en overgangsperiode på 2 år gælder, at de skal endeligt godkendes af Miljøministeriet? Hvorfor gør det sig ikke gældende på andre områder?

Svar

Jeg tillader mig at henvise til min besvarelse af spørgsmål 357.

Spørgsmål 370

Erfaringerne med de eksisterende fællesskommunale samarbejder viser allerede i dag, at der er både faglige og demokratiske problemer med sådanne konstruktioner. Hvorledes sikres det, at de fællesskommunale samarbejder ikke vil fungere som et "bagvedliggende" 3.niveau?

Svar:

De fællesskommunale samarbejder har været en forudsætning for, at mange – især mindre – kommuner har kunnet varetage deres miljøopgaver fagligt forsvarligt. Strukturaftalen betyder, at større kommuner med ansvar for hovedparten af opgaverne på natur- og miljøområdet i langt højere grad end i dag vil være rustet til at klare deres opgaver selv.

Den nye struktur vil dog også fortsat forudsætte et samarbejde mellem kommunerne – til løsning af såvel kommunegrænseoverskridende spørgsmål som teknisk komplicerede spørgsmål. Dette vil være både positivt og ressourceeffektivt. En nærmere stillingtagen til, hvilke beføjelser sådanne samarbejder skal have, må vurderes på et senere tidspunkt – også i lyset af hvordan en kvalitetstyringsordning på natur- og miljøområdet udformes.

Alt i alt vil strukturaftalen med en placering af flere natur- og miljøopgaver i kommunerne – tæt på borgerne – betyde en væsentlig styrkelse af demokratiet. Med etableringen af en kvalitetsstyringsordning og eventuelt supplerende retningslinier samt på visse områder etablering af videncentre, vil også den faglige kvalitet være sikret.

Spørgsmål 371

Udarbejdelsen af større VVM-analyser i mindre kommuner vil sandsynligvis blive lagt ud til eksterne konsulenter i de mindre og mellemstore kommuner pga. manglen på ekspertise og kapacitet i forvaltningerne. I hvilken myndighed og hvordan skal kontrollen med kvaliteten af det udførte arbejde udføres, hvis (når) de fornødne kompetencer ikke er til rådighed i den ansvarlige myndighed?

Svar

Ligesom regionplanmyndigheden i dag kan pålægge bygherren at udarbejde VVM-analyser, må også kommunerne forventes at gøre dette. Det er derimod ikke muligt at vurdere, om kommunerne i højere grad vil benytte sig af denne mulighed.

For så vidt angår myndighedernes mulighed for at kontrollere kvaliteten af de eksternt udarbejdede VVM-analyser, vil det i kommunerne ligesom i amterne bero på medarbejdernes kvalifikationer. Det vil imidlertid også her være muligt for kommunerne ved brug af rådgivere at skaffe sig den nødvendige kompetence i den givne sag.

Herudover kan det nævnes, at såvel offentligheden som statslige myndigheder fortsat vil blive inddraget i VVM-proceduren i offentlighedsfaserne med mulighed for at påpege mangler og fejl. Ligesom miljøministeren fortsat vil kunne gribe ind direkte i den enkelte sag og ændre eller forhindre det pågældende anlæg.

Spørgsmål 372

Er regeringen enig i strukturkommissionens betænkning, bind 3, sektorkapitlerne vedrørende natur/miljø og planlægning, hvori det fremhæves, at ”de fælleskommunale samarbejder endnu ikke har fundet en form, der er uproblematisk i forhold til idealer om demokratisk styring og sektorintegration”)?

Svar

Som led i Strukturkommissionens arbejde har Miljøministeriet bidraget med en såkaldt sektoranalyse, hvor man har belyst fordele og ulemper ved forskellige modeller for en fremtidig myndighedsstruktur.

De fælleskommunale samarbejder er også blevet vurderet. Miljøministeriet skriver, at hvis der vælges en to-leddet myndighedsstruktur, vil dette forudsætte en udvikling af samarbejdet mellem kommunerne. Dette bliver også en konsekvens af strukturaftalen. En nærmere stillingtagen til, hvilke beføjelser sådanne samarbejder skal have, må vurderes på et senere tidspunkt – også i lyset af hvordan en kvalitetstyringsordning på natur- og miljøområdet udformes.

Strukturaftalen betyder, at større kommuner med ansvar for hovedparten af opgaverne på natur- og miljøområdet samt med etableringen af en kvalitetsstyringsordning og evt. supplerende retningslinier i langt højere grad end i dag vil være rustet til at klare deres opgaver selv.

Men hvor det vil være hensigtsmæssigt, at kommunerne samarbejder om miljøopgaverne, skal dette selvfølgelig ske. Det kan være i forbindelse med kommunegrænseoverskridende spørgsmål eller teknisk komplicerede spørgsmål. Denne form for samarbejde er ikke problematisk i forhold til idealer om demokratisk styring og sektorintegration, som spørgsmålet drejer sig om.

Spørgsmål 373

Er regeringen enig i strukturkommissionens betænkning, bind 3, sektorkapitlerne vedrørende natur/miljø og planlægning, hvori det fremhæves, at ”Indenfor miljøbeskyttelsesområdet vil en statslig overtagelse af amtslige opgaver ikke være i overensstemmelse med det hidtidige princip om, at miljøproblemerne løses så tæt på borgerne som muligt”)?

Svar:

Som led i Strukturkommissionens arbejde har Miljøministeriet bidraget med en såkaldt sektoranalyse, hvor man har belyst fordele og ulemper ved forskellige modeller for en fremtidig myndighedsstruktur.

Blandt opridsningen af fordelene og ulemperne ved forskellige modeller er det nævnt, at en overførsel af opgaver til staten rent umiddelbart betyder, at disse opgaver rykkes længere væk fra borgerne. Når hovedparten af natur- og miljøopgaverne flyttes fra amterne til kommunerne, rykkes opgaverne derimod tættere på borgerne.

I strukturaftalen er langt de fleste af amternes direkte borgerrelaterede opgaver således placeret i kommunerne. Og selv om den overordnede sektorplanlægning varetages af staten, sker denne planlægning med indspil fra kommunerne.

De præcise regler herom skal afklares i forbindelse med det forestående lovarbejde.

Spørgsmål 374

Er regeringen enig i strukturkommissionens betænkning, bind 3, sektorkapitlerne vedrørende natur/miljø og planlægning, hvori det fremhæves, at ”Miljøcentrene er således formentlig mindre egnede til at anlægge en helhedsorienteret og

sammenfattende indfaldsvinkel på løsningen af opgaverne, hvilket ud fra en bæredygtighedsbetragtning og ønsket om sektorintegration er en forudsætning for at løse mange miljøopgaver"?

Svar:

Som led i Strukturkommissionens arbejde har Miljøministeriet bidraget med en såkaldt sektoranalyse, hvor man har belyst fordele og ulemper ved forskellige modeller for en fremtidig myndighedsstruktur.

Blandt opridsningen af fordelene og ulemperne ved forskellige modeller er det nævnt, at de fælleskommunale miljøcentre, som vi kender dem i dag, formentlig er mindre egnede til at anlægge en helhedsorienteret og sammenfattende indfaldsvinkel på løsningen af miljøopgaverne. Det er meget vigtigt, at natur- og miljøhensyn integreres i anden opgavevaretagelse – dette vil ikke kunne ske i snævre miljøcentre, hvor der f.eks. kun er ansat eksperter med særlige spidskompetencer.

Men med strukturaftalens model bliver den enkelte kommune langt bedre rustet til selv at klare miljøopgaverne. Større kommuner med ansvar for hovedparten af opgaverne på natur- og miljøområdet vil samtidig med at der f.eks. etableres en kvalitetsstyringsordning og evt. udarbejdes supplerende retningslinier således betyde en væsentlig styrkelse af kommunernes miljøadministrationer. Og kommunerne vil som enhedsforvaltninger være særdeles egnede til at indtænke sektorintegration.

Samtidig, som Miljøministeriet også netop nævner det i sin analyse til Strukturkommissionen, vil en model, der overfører en betydelig del af amternes opgaver på natur- og miljøområdet til kommunerne forudsætte en udvikling af samarbejdet mellem kommunerne – både i forbindelse med løsning af kommunegrænseoverskridende spørgsmål og særligt teknisk komplicerede spørgsmål. Sådanne nødvendige, tekniske samarbejder mellem to eller flere kommuner gør ikke kommunerne mindre egnede til at tænke sammenfattende eller helhedsorienteret – tværtimod.

Spørgsmål 375

Hvordan vil regeringen sikre opretholdelsen og udviklingen af den faglige viden, når arbejdsopgaverne dels skal spredes ud på mange mindre enheder, og dels skal deles mellem statsligt og kommunalt niveau? Der henvises til, at mange opgaver eksempelvis grundvand, råstof, jordforurening, administration af naturbeskyttelse m.m. udføres med et færre antal medarbejdere end det sandsynlige antal nye enheder, de skal fordeles på.

Svar

Det har været regeringens klare udgangspunkt på natur-, miljø- og planområdet, at såvel statens rolle som kommunernes faglighed bliver styrket.

Kommunerne har allerede mange års erfaring på miljøområdet. Det er dermed ikke nyt for kommunerne at skulle løse miljøopgaver baseret på faglig indsigt. Med kommunalreformen bliver kommunerne styrket til at løse opgaverne. De får tilført væsentlige, nye faglige ressourcer på såvel miljø, natur- og planområdet, når amterne nedlægges. En ny kvalitetsstyringsordning vil desuden medvirke til at sikre en høj kvalitet i opgaveløsningen. Også nye, kommunale videncentre vil medvirke til at sikre en høj kvalitet i opgaveløsningen. Endelig har kommunerne mulighed for at samarbejde på tværs af kommunegrænserne og for at købe sig til specialistviden, som det jo også har været tilfældet for amterne. Jf. desuden min besvarelse af spørgsmålene nr. 364 og 365.

Samtidig vil staten få større ansvar for at varetage overordnede opgaver, og staten vil styrke retningslinjer og den faglige vejledning til kommunerne. Det kan for eksempel dreje sig om opgaver til sikring af Danmarks internationale forpligtelser, om større overordnede interesser eller om teknisk komplicerede sager, hvor opgaverne således varetages af staten under inddragelse af kommunerne.

Spørgsmål 376

Hvordan vil regeringen sikre koordinering mellem kommunernes indsats inden for områder, der strækker sig ud over kommunens grænser f.eks. naturbeskyttelsesområder, vandløb, søer, fjorde, kystnære områder, grundvandsmagasiner?

Svar:

Efter strukturaftalen får staten ansvaret for den overordnede sektorplanlægning og helt særlige myndighedsopgaver. Det kan for eksempel dreje sig om opgaver til sikring af Danmarks internationale forpligtelser, om større overordnede interesser

eller om teknisk komplicerede sager, hvor opgaverne således varetages af staten under inddragelse af kommunerne. Staten vil således fastlægge de overordnede mål og retningslinjer for indsatsplanlægningen i forbindelse med eksempelvis miljømålsloven.

Ligeledes vil der også i det fremtidige plansystem være de fornødne instrumenter til at sikre overholdelsen af internationale forpligtelser på natur- og miljøområdet – også på tværs af kommuner - ligesom en række overordnede interesser, eksempelvis beskyttelse af kysterne og udnyttelse af råstofressourcerne, varetages gennem planloven i samspil med sektorlovgivningen. Endvidere får miljøministeren mulighed for at gøre indsigelse på regeringens vegne i forhold til kommuneplanforslag. Staten kan fortsat udstede landsplandirektiver og kommer også til at varetage ansvaret for VVM-vurderinger i forbindelse med visse særligt komplicerede virksomheder og anlæg. Afgørelser om husdyrbrug efter VVM-reglerne skal, såfremt det efter indstilling fra det nedsatte myndighedsudvalg besluttes, at godkendelsesansvaret for disse virksomheder placeres i kommunerne, i en overgangsperiode godkendes af Miljøministeriet, bl.a. for at sikre samme faglige kvalitet og ensartethed i administrationen, hvorefter det vil blive evalueret, om opgaven kan varetages af kommunen.

Endelig vil staten – hvor det er nødvendigt – styrke retningslinjer og den faglige vejledning til kommunerne.

Udover væsentlige, nye faglige ressourcer til kommunerne, vil en ny kvalitetsstyringsordning styrke fagligheden, og samtidig medvirke til at sikre ensartethed i opgaveløsningen og en koordination af de faglige spørgsmål, der forudsætter en indsats på tværs af kommunegrænser. En sammenhængende, standardiseret kortlægning til digital forvaltning vil udgøre et vigtigt grundlag for samarbejde og koordinering mellem staten og kommunerne og over kommunegrænser. Ligeledes vil nye, kommunale videncentre styrke det faglige grundlag for koordineringen af kommunernes indsats på de nævnte områder. Endelig har kommunerne mulighed for at samarbejde på tværs af kommunegrænserne og for at købe sig til specialistviden, som jo også har været tilfældet for amterne.

Spørgsmål 377

Hvordan mener regeringen, at kommunerne fremover rent praktisk skal løfte de driftsopgaver, som i dag er samlet i amterne, når det gælder amtsvandløb, fredede områder og habitatområder, der går på tværs af kommende kommunegrænser?

Svar

Kommunerne har mange erfaringer med at løse driftsopgaver. Det gælder bl.a. på vandløbsområdet, hvor de kommunale vandløb udgør langt størstedelen af de offentlige vandløb. Mange kommunale vandløb udgør en del af samlede vandløbssystemer, som går på tværs af kommunegrænser. For de fredede områder gælder, at der allerede i dag i vidt omfang udarbejdes plejeplaner, som konkretiserer de enkelte driftsopgaver. Både denne driftsplanlægning og den konkrete udførelse af driftsopgaverne kan, når de fredede områder strækker sig over kommunegrænserne, løses i samarbejde mellem de involverede kommuner. For habitatområderne gælder, at staten udarbejder Natura 2000 planer. Natura 2000-planerne vil være rammen for de konkrete driftsopgaver, og planerne vil i konkrete tilfælde gå på tværs af kommunegrænser. I lighed med indsatsen i fredede områder vil driftsopgaverne i det nødvendige omfang kunne løses i samarbejde mellem de relevante kommuner.

Spørgsmål 378

Hvad vurderer regeringen, at det vil koste ekstra at løse de nuværende plan-, natur- og miljøopgaver set i lyset af behovet for øget interkommunal og statslig-kommunal samordning og oprettelse af videncentre og kvalitetsordning for de opgaver, som i dag er samlet i amterne?

Svar

Strukturaftalen indeholder alene en beskrivelse af en fremtidig opgavefordeling. Der er således ikke taget stilling til omfanget og fordelingen af ressourcer til henholdsvis stat og kommuner. Dette vil ske i forbindelse med det kommende lovarbejde.

Spørgsmål 379

Hvordan vil regeringen forebygge et reelt tab af regional- og lokalpolitisk indflydelse og kontrol på de planlægningsmæssige opgaver i forbindelse med regionplanlægning, vandplaner og Natura 2000-planer og for større

naturforvaltningsprojekter, som løftes over i staten?

Svar

Først og fremmest er det vigtigt at holde sig for øje, at væsentlige dele af amternes opgaver på natur-, miljø- og planområdet vil overgå til kommunerne, således at de fleste af disse opgaver samles i kommunerne. Opgaver med direkte kontakt til borgere, lodsejere og virksomheder placeres helt overvejende på det kommunale niveau, således at der også skabes en entydig indgang til det offentlige.

Samtidig har det været afgørende for regeringen, at den hidtidige beskyttelse af naturen og miljøet bliver fastholdt eller styrket. Derfor får staten en mere central rolle for at sikre de overordnede hensyn vedr. eksempelvis vand- og Natura 2000-planer i henhold til vandramme- og habitatdirektiverne; det gælder målfastsættelsen og de overordnede retningslinjer for den konkrete indsatsplanlægning, der skal gennemføres af kommunerne. Dermed sikres et ensartet administrationsniveau i overensstemmelse med vores EU-forpligtelser. Det overordnede myndighedsansvar for disse planer vil således blive varetaget af staten, men i dialog med kommunerne; kommunerne leverer dermed indspil til vand- og Natura 2000-planlægningen, hvor de overordnede mål fastlægges. Og kommunerne gennemfører den konkrete indsatsplanlægning og står for langt størstedelen af den konkrete opfølgning i form af godkendelser, tilladelser, projekter, naturpleje og påbud. Der vil således fortsat være stor kommunalpolitisk indsigt og indflydelse på planlægningen, ligesom de sædvanlige offentlighedsregler vil sikre stor offentlig indsigt i den konkrete forvaltning af vand- og Natura2000-opgaverne.

Hvis den nugældende lovgivning for regionplanlægning skulle fortsættes, ville vand- og Natura 2000 planer i henhold til vandramme- og habitatdirektiverne udgøre forudsætninger for regionplanlægningen. Efter gennemførelse af strukturreformen bliver disse planer forudsætninger for kommuneplanlægningen.